

و در بازیهای تربیتی نواقص اخلاقی جوانان و اطفال بزودی ظاهر میشود خلاصه بهترین محک برای تشخیص خوب و بد انسانها و فهمیدن نقصان و کمال آنها از حیث اخلاق و مزایا بازیهای تربیتی میباشد.

میر مهدی ورزنده

صلح لوکارنو

بقلم آقای مشفق کاظمی

در این موقع که تلگرافهای خارجه خبر ورود آلمان را در مجمع ملل دادند تصور میکنم بدنباشد که بطور مختصر جریانات سیاسی بعد از جنگ را مخصوصاً از ۱۹۲۲ تا این ساعت شرح دهیم، تا شاید با اهمیت مسئله صلح لوکارنو که ممکن است درآئیه بنای اساسی سیاست صلح اروپا و دنیا قرار گیرد اذهان خوانندگان را متوجه سازیم:

بعد از شکست آلمان و صلح و رسای سیاست این مملکت بر این قرار گرفت که حتی المقدور از ادای غرامات با صورتیکه در عهدنامه و رسای ذکر شده بود سر باز زده و حتی حاضر شد که با خورد کردن پول ملی خود (مارک) خود را بدنیاقیر معرفی کرده و رشکستگی خویش را اعلام نماید. در مقابل دولت فرانسه که در آنموقع با حکومت احزاب دست راست (بلوک ناسیونال) و با ریاست وزرائی یوانکاره رئیس جمهور سابق و رئیس الوزرای فعلی فرانسه اداره میشد تصمیم گرفت که عکس مسئله را ثابت کرده و بهمه بفهماند که آلمان در موضوع از میان بردن مارک مقصر و ضمناً و رشکستگی ظاهر نیست. بهمین جهت در ژانویه ۱۹۲۳ قسمت شرقی رودرن را تصرف و مسئله مهم روهر و رن را که از

آزمان همیشه در محافل سیاسی ذکر میشود ایجاد نمود.

بعقیده ما پایه صلح لوکارنو از این جا شروع میشود چه در همان زمان در داخله فرانسه از طرف احزاب چپ مخالفت شدیدی برای تصرف روهر ورن با یوانکار شده مخصوصاً عقیده اظهار میشود که این عمل اگر بضرر فرانسه تمام نشود به نفع او خاتمه نخواهد یافت و همینطور هم شد:

همینکه قوای فرانسه سواحل دست راست رن را تصرف کرد حکومت آلمان مصمم شد که در مقابل مقاومت منفی کند، یعنی بعمله جات باطناً کمک نموده نگذارد مجبور شده به خدمت فرانسه مشغول شوند فرانسه هم این عمل را بهانه لجاجت آلمان نشان داده قرار گذارد که در صورتیکه آلمان دست از این مقامت منفی بردارد راضی شود که اصلاحی در میان بشود. اشتراک وزیر خارجه فعلی که آنوقت پس از درهم شکستن قطعی مارک رئیس الوزراء شد تصمیم گرفت که به مقاومت منفی خاتمه داده ضمناً بدینا ثابت نماید که یوانکاره باطناً صمیمی نبوده و در صدد اصلاح امور ذات البین نیست و بهمین نظر چون فکر او صحیح بود و یوانکاره بوعده وفا نکرد و باضافه فرانسه از تصرف روهر جز ضرر فایده نبرد به حیثیت مالیش صدمه وارد آمده در مراکز تجاری دنیا نسبت به پول آن مملکت بی اعتباری اظهار و در اواخر دوره تقنینیه سابق يك لیره انگلیسی به ۱۲۰ فرانک رسید یوانکاره را مجبور کرد که با صد میلیون قرضه بانک مورگان که همیشه برای کمک پول فرانسه در مواقع سخت حاضر است تاحدی مدافعه کرده نگذارد در موقع انتخابات حریفان سیاسیش برضد او اسلحه در دست داشته باشند ولی با تمام اینها احزاب دست راست مغلوب و احزاب چپ فائز و نایک اکثریت قاطع در مجلس وارد شدند.

طبیعتاً چون امور مملکت فرانسه قانونی است پروگرام دولت جدید تغییر کرده در ضمن پروگرام «اریو» جانشین یوانکاره حل مسئله غرامات قسمت مهمی را حائز بود و مخصوصاً این نکته نباید فراموش شود که عدم پیشرفت فرانسه در مسئله اشغال روهر و صورت موحشی را که آلمان بر اثر از میان رفتن مارک بخود گرفته بود دنیارا متوحش کرده بالاخره امریکارا که بعد از صلح تصمیم گرفته بود در امور اروپا دخالت نکنند حاضر کرد بطور نیم رسمی ریاست کمیسیون بین المللی که برای حل مسئله غرامات تشکیل شد بعهدہ بگیرد و این همان کمیسینی است که منجر بنقشه داوس شد و خود مسئله مهمی است و باید در موقع از آن صحبت بشود .

اریو برعکس یوانکاره که سیاست سختی را نسبت به آلمان تعقیب میکرد قصد داشت باملاحت رفتار کرده هم غراماتی دریافت داشته و هم روح عصبانی آلمان را تا اندازه آرام نماید لذا در اولین ملاقاتی که با آلمانها در لندن در زمان حکومت «ماکدونالد» کرد ایجاد روح جدیدی در میان فرانسه و آلمان نمود .

بعدها که حکومت اریو در سر مسئله مالی درسنا ساقط شد و «ینلوه» کابینه ای تقریباً با همان پروگرام تشکیل داد «بریان» که از جمله مردان سیاسی اول دنیا محسوب میشود وزارت خارجه را بعهدہ گرفت و در صد اقتاد که فکر اریو را که فکر خود او بود تعقیب نماید . و باید دانست که بریان برای ایجاد این روح بر اریو پیشدستی کرده در موقع کنفرانس «کان» که منجر به نتیجه نشد خیال داشت در این موضوع اقداماتی نماید ولی از طرف رئیس جمهور آن موقع «میلران» باو کمکی نشده حتی مخالفت شد او هم استعفا داده و جای خود را به یوانکاره با آن سیاست سخت و اگدارد . این دفعه که بریان وزارت خارجه را بعهدہ گرفت چون موقع از هرجهت مناسب بود و ضمناً در اواخر حکومت اریو از طرف خود

آلمانها اظهارانی راجع به عقد يك سلسله قرارداد هائی شده بود تصميم گرفت که در جواب آلمان روی خوش نشان دهد لذا در جواب یاد داشت آن دولت توضیح داد که در صورتیکه آلمان همان طوریکه پیشنهاد کرده است آژاس ولورن را حق فرانسه بداند و عضویت مجمع اتفاق ملل را قبول کند فرانسه حاضر خواهد بود که مطابق قرار دادی من بعد قضاوت دول دیگر را در مسائل بین خود و آلمان قبول کند .

نظر کلی فرانسه در عقد این قرار داد این است که اولاً برین شخصاً بی اندازه نیست بحکومت اقتصادیکه امریکا در اروپا میکنند بدین و عقیده دارد که اگر ممالک متحده اروپا تشکیل شود امریکا نخواهد توانست بیش از این دول اروپائی را در تحت رقیّت باطنی خود قرار دهد نایباً چون مانند اریو فرانسه را با این کسر سالیانه نفوس همیشه در تحت خطر آلمان می بیند میخواست اصل قضاوت را برای امنیت جانی فرانسویان در میان آورد. ثالثاً دولت انگلیس را که بعد از جنگ بکلی خود را کنار گرفته است مجبور کنند که در این قرار دادها دخالت نماید و مسئولیتی باضافه آلمان را نگذارد در موقع باروسیه موافقت نماید و باصطلاح اروپای غربی را تا حدی از خطر بولشویزم برهانند

بنا بر این قرار شد که سه اصل معروف اریو : قضاوت ، امنیت و خلع سلاح را قاعده قرار داده در روی این سه اصل عهد نامه هائی مابین هفت دولت اروپائی که عبارت از فرانسه آلمان انگلیس بلژیک ایتالیا چک و اسلواک و پولونی باشند به بندند اول اشکالی که در این موضوع پیش آمد مسئله ماده ۱۶ نظامنامه مجمع اتفاق ملل است حکومت آلمان در جواب یاد داشت فرانسه اظهار داشت که با اینکه از طرف احزاب راست حکومت آلمان در تحت فشار است حاضر بعقد این قرار دادها میباشد اما بشرط اینکه يك صندلی دائمی در شورا داشته و از ماده شانزده معاف باشد .

بطور مختصر ماده شانزده عضو مجمع را ملزم میکنند که در صورت وقوع اختلاف مابین دو دولت که یکی اقل عضو مجمع باشد و امر مجمع بدولت مقصر قلم رفته حمله کند آلمان نمیخواست این مسئله را قبول نماید زیرا از طرفی میترسید مجبور شود در صورت وقوع جنگ بین پولون و روسیه کمک به پولون کند و این برای او غیر ممکن بود چه در باطن از زمان کنفرانس «ژن» و عهدنامه رابولو با روسها رابطه دوستی و قرار داد عدم تعرضی داشت و از طرف دیگر با اینکه حاضر بود آژانس لورن را حق فرانسه بداند حاضر نبود که يك قسمت از خاکش را که پولونی ضبط کرده است حق آن دولت بداند.

بالاخره پس از رد و بدل کردن يك سلسله یادداشتها و اطمینان دادن به آلمان که در تحت این وضعیت قرار نخواهد گرفت در ماه اکتبر گذشته در شهر کوچک «لوکارنو» که در سویس ایتالیا قرار گرفته این قرار داد های عدم تعرض مابین این هفت دولت منعقد و قرار شد که آلمان فوراً درخواست عضویت مجمع اتفاق ملل را بنماید

از آنجا روح لوکارنو که همیشه ذکری از آن در جراید میشود تولید گردید و منظور اینست که قرار شد در عوض منازعات و مشاجرات بایک طریق دوستانه مسائل را حل نمایند

اشکال جدیدی که دو باره در ماه مارس پیش آمد مخالفتی بود که از طرف سه دولت پولونی اسپانی و برزیل برای اعطای يك کرسی دائمی بآلمان میشد چه این دول هم خود را کاندیدای صندلی دائمی میدانستند البته فرانسه ۱۰ میل نبود که به پولونی برای اینکه در مقابل ورود آلمان يك عضو جدید مساعدی داشته باشد صندلی داده شود

بالاخره مخالفت شدید برزیل که منجر به استعفاي آن دولت از مجمع اتفاق ملل شد نگذارد که در ماه مارس گذشته دخول آلمان در مجمع صورت گیرد و قرار گذارند که در مدت شش ماه که به ماه سپتامبر